

MITAI IR FAKTAI APIE SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ TURINČIŲ VAIKŲ UGDYMO ORGANIZAVIMĄ

Tėvai, specialistai, ugdymo įstaigų vadovai kartais turi susidarę klaidingą nuomonę apie vaikų ugdymą ir pagalbą jiems. Tai -vadinama mitais. Apžvelgsiu keletą labiausiai paplitusių klaidingų nuomonių apie specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymo organizavimą:

Mokytojo padėjėjas

Mitas: Tik gulintys vaikai gali gauti mokytojo padėjėją.

Faktas: Mokytojo padėjėjas skiriamas įvertinus vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius, nustatčius vidutinius, didelius ar labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius ir įvertinus vaiko galimybes savarankiškai dalyvauti ugdymo procese. Taigi, vaikas turintis elgesio sunkumų, neskaitantis ar turintis kitokių sunkumų gali gauti padėjėją.

Mitas: Padėjėjas priskirtas tik mano vaikui.

Faktas: Padėjėjas padeda mokiniui ar mokinių grupei. Taigi vienas mokytojo padėjėjas gali pasirūpinti keliais tos pačios klasės ar grupės mokiniais (vaikais).

Mitas: Visiems vaikams reikia mokytojo padėjėjo.

Faktas: Mokytojo padėjėjas skiriamas tada, kai vaikas negali savarankiškai dalyvauti ugdymo procese.

Mitas: Padėjėjas vaiką prižiūri tik pamokų metu.

Faktas: Mokytojo padėjėjas gali būti rekomenduotas kelioms pamokoms ar valandoms, gali būti 6-8 val., taigi ir vaikui dalyvaujant popamokinėje veikloje, bet tik ugdymo įstaigoje. Padėjėjas prižiūri vaiką ir pertraukų metu. Tai nėra asmeninė vaiko auklė, kuri vaiką vedžios pvz. į būrelius.

Mitas: Vaikas priprato prie tos padėjėjos, todėl norim ją išsivesti į kitą ugdymo įstaigą.

Faktas: Mokytojo padėjėjas yra tam tikros įstaigos darbuotojas, todėl vaikui keičiant ugdymo įstaigą kartu nekeliauja.

Mitas: Negalime eiti į ugdymo įstaigą, nes vaikui niekas nepadės apsistarnauti tualete, nepakeis pamperio, nepadės pavalgyti, nepadės dirbti pamokoje. Tai galime padaryti tik mes tėvai.

Faktas: Visas šias paslaugas atlieka mokytojo padėjėjas, todėl nereikėtų baimintis.

Mitas: Aš geriausiai žinau, kaip padėti savo vaikui. Noriu būti jo padėjėja.

Faktas: Praktiniai pavyzdžiai parodė, kad būti savo vaiko padėjėju nėra gerai. Vaikas turėtų kontaktuoti su kitais asmenimis ir įsitraukti į jį supančią socialinę aplinką.

Mitas: Padėjėju gali dirbti bet kas.

Faktas: Mokytojo padėjėjas turi būti emociškai stabilus, kantrus asmenybė. Jis turi mokytis pažinti vaiko savijautą, suprasti jį, nuraminti, padėti vaikui. Labai svarbus vaiko ir padėjėjo kontaktas, bendravimas, tinkama komunikacija. Čia vidurinio išsilavinimo ir manymo, kad „kažkaip bus“ neužtenka. Ne kiekvienas gali būti padėjėju!

Logopedas

Mitas: Vaikas logopedo pagalbą gali gauti kai įvertinamas pedagoginėje psichologinėje tarnyboje.

Faktas: Įstaigos logopedas įvertina mokinių kalbos raidos ypatumus, nustato kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus, specialiuosius ugdymosi poreikius, siūlo skirti specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniams, turintiems kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų, teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi, logopedas geba įvertinti vaiko kalbą ir niekur jūsų neturėtų siųsti.

Mitas: Jeigu vaiko kalbą įvertins PPT logopedas, pagalbą gausite anksčiau.

Faktas: Ne. Vaikai įtraukiami į laukiančiųjų logopedinės pagalbos sąrašus ir ją gaus, kai tik įstaigos logopedas turės laisvą vietą jūsų vaikui. Specialistų poreikis labai didelis, bet trūksta specialistų, todėl pagalbos teks palaukti.

Mitas: Vaikas 2,5 metų nekalba sklandžiais sakiniais, todėl mums reikia logopedo.

Faktas: Ne. Atsižvelgiama į vaikų raidos ypatumus. Pagalba reikalinga, kai vaikui 4–5 m., o jis dar turi tarimo trūkumų, daugelį žodžių iškreipia, garsus taria netaisyklingai, sukeičia juos ar praleidžia, būtina konsultuotis su logopedu. Tik specialistas gali pasakyti, kas tai – fiziologinis šveplavimas ar kalbos sutrikimas, šalinamas tik specialiomis pratybomis. Suserimti tikrai verta jei vaiko kalba nesiformuoja, nėra garsų, žodžių arba ‘dingsta’ vaiko kalba. Svarbus vaiko amžius.

Mitas: Pediatrė mums paskyrė logopedą.

Faktas: Pediatrė gydo, skiria vaistus, konsultuoja. Ji gali rekomenduoti vaikui logopedinę pagalbą, bet tai nėra paskyrimas, kuris teikia pirmenybę prieš kitus vaikus.

Mitas: Vaiko tėvai pradėjo kalbėti vėliau, pradės ir vaikas.

Faktas: Nebūtinai. Svarbu pasikonsultuoti su specialistu (logopedu) ir jei jis sakys, kad viskas tvarkoje, laukite.

Mitas: Su vaiku dirbo logopedas, mums padėjo ir mums reikia ir toliau jo pagalbos (norime).

Faktas: Logopedas atliko savo darbą, skiriamas stebėjimo laikotarpis, teikiamos rekomendacijos tėvams dėl vaiko kalbos kontrolės, su logopedu atsisveikinama ir užleidžiama vieta kitam vaikui.

Mitas: Didžiąjai daliai vaikų reikalingas logopedas.

Faktas: Logopedas reikalingas tada, kai vaikas turi kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, skaitymo ar rašymo sunkumų.

Mitas: „Kaži ar padės? Kaži ar bus kas gero? „

Faktas: Nepabandę nesužinosite. Tik jūs esate atsakingi už tai, kad vaikas gautų jam reikalingą pagalbą. Į namus šios pagalbos niekas „neatneš“.

Specialusis pedagogas

Mitas: Nėra tokio specialisto pas mus.

Faktas: Visada klauskite administracijos apie įstaigoje esamus specialistus ir jų teikiamą pagalbą, paanalizuokite įstaigos internetinę svetainę, nepasikliaukite nuogirdomis ar savo įsivaizdavimu.

Mitas: Blogai kai vaikas per pamokas išvedamas pas specialistą.

Faktas: Viena iš pagalbos formų darbas kitame kabinete su specialistu. Ten vaikas gaus tinkamą pagalbą, todėl nerimauti nereikėtų.

Mitas: Kiti vaikai juoksis, kad mano vaikui reikia eiti pas specialųjį pedagogą.

Faktas: Tik pokalbis su vaiku apie reikalingą pagalbą, mokytojų pastabumas, emocinio raštingumo principų diegimas klasėje gali suteikti saugumo jūsų vaikui. Svarbu, kad vaikas tai priimtų kaip pagalbą, o ne bausmę už tai, kad nesiseka.

Mitas: Noriu, kad su mano vaiku dirbtų specialusis pedagogas, o įstaiga neduoda.

Faktas: Specialusis pedagogas gali būti skiriamas po įvertinimo pedagoginėje psichologinėje tarnyboje. Pati įstaiga to padaryti negali.

Mitas: Kiekvienam vaikui skiriamas specialusis pedagogas po įvertinimo pedagoginėje psichologinėje tarnyboje.

Faktas: Ne. Šis specialistas skiriamas tik tiems, kuriems tokia pagalba reikalinga.

Mitas: Bendrojo lavinimo mokykloje „gavome“ specialųjį pedagogą, o specialiojoje mokykloje jo nebeturime.

Faktas: Jeigu vaikas ugdomas specialiojoje mokykloje, skirtoje intelekto sutrikimą turintiems vaikams, tai su vaikais nuolat dirba specialųjį išsilavinimą turintys pedagogai, todėl atskirai jis nerekomenduojamas.

Mitas: Specialiuoju pedagogu gali dirbti bet kas.

Faktas: Tiek specialiuoju pedagogu, tiek ir logopedu gali dirbti asmuo, įgijęs aukštąjį išsilavinimą ir logopedo, specialiojo pedagogo kvalifikaciją. Siekiant teikti tinkamą ir kokybišką pagalbą žmogus turi išmanyti ką jis turi dirbti, turi sukaupti pakankamą žinių bagažą, suprasti tai, ką jis daro. Kitu atveju, tai tik darbo imitavimas, o vaikams teikiama nekokybiška paslauga.

Mitas: Nebenorime specialiojo pedagogo pagalbos, bet mums neleidžia jos atsisakyti.

Faktas: Kreipiatės į ugdymo įstaigos Vaiko gerovės komisiją su prašymu. Ugdymo įstaiga gali paprašyti jūsų pasirašyti, kad prisiimate atsakomybę už savo vaiko ugdymosi rezultatus (tam, kad ateityje nekiltų ginčų).

Tai tik keletas mitų, kuriuos pabandžiau apžvelgti. Jei kiltų klausimų, rašykite. Bandysime pasiaiškinti ir atsakyti, mitas tai - ar faktas.

Straipsnį parengė

Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centro PPT skyriaus
vedėja, specialioji pedagogė metodininkė Jūratė Karalienė